

Dutch modernism Back to the source of clothing Last March seven Dutch fashion designers were in the spotlights in Paris. Orson & Bodil made their official debut at the Paris prêt-a-porter shows, and at the same time six recent graduates from the Arnhem College of the Arts, operating under the name Cri Néerlandais, presented their vision of fashion at the Institut Néerlandais. The international fashion press flocked to both shows in large numbers, and reacted very enthusiastically. Many critics see a movement in these Dutch designers: Dutch Modernism.

Dutch modernism

Afgelopen maart stonden er zeven Nederlandse modeontwerpers in de Parijse schijnwerpers. Orson & Bodil maakte haar officiële debuut op de Parijse prêt-a-porter shows en tegelijkertijd presenteerden zes pas afgestudeerde modeontwerpers van de Arnhemse Hogeschool voor de Kunsten (opererend onder de naam Le Cri Néerlandais) hun visie op de mode in het Institut Néerlandais. De internationale modepers stroomde in grote getalen toe en reageerde veelal enthousiast op beide shows. Veel critici zien in de Nederlanders al een nieuwe beweging: Dutch Modernism.

door José Teunissen

terug naar de bron van

links, een ontwerp van Pascal Gatzen; op deze pagina kleding uit de zomercollectie '94 van Orson & Bodil / left, a design by Pascal Gatzen; on this page, summercollection '94 by Orson & Bodil.

kleding

→ De show van Le Cri Néerlandais werd geregistreerd door de VPRO, MTV en de BRT. Amy M. Spindler van de New York Times verwachtte dat de ontwerpers van Le Cri Néerlandais de Parijse Haute Couture zullen binnendringen. En Libération beschreef Orson & Bodil lyrisch als een combinatie van de verfijning van Claude Montana en het minimalisme van Helmut Lang. Vanwaar ineens de grote belangstelling voor de Nederlandse mode-ontwerper? En wat is er zo nieuw en Nederlands aan hun benadering?

Vluchtig en neurotisch Voor zowel Orson & Bodil als voor de zes ontwerpers van Le Cri Néerlandais is de modewereld van vandaag de dag te vluchtig en te neurotisch geworden. De mode richt zich in hun ogen teveel op alleen de buitenkant, op een nieuw beeld en een nieuw thema. En dat terwijl al onze basiskledingstukken - het overhemd, de broek, het T-shirt, de jas - in de loop van deze eeuw hun ideale verhouding al hebben gekregen. Wat valt er nog voor nieuws te bedenken aan deze bestaande vormen? Niet iets spectaculairs, hoogstens een detail; zoals een kleine of grote kraag of een andere rok lengte.

Al sinds de futuristische ontwerpen van André Courreges en Paco Rabanne in het begin van de jaren zestig kent de mode nauwelijks enige vormvernieuwing. Door de democratiseringsgolf van de jaren zestig verloor de couturier zijn status en droegen de mode over aan de subculturen, hetgeen betekende dat ze voortaan gewoon van de straat kwam. De rol van de modeontwerper werd overgenomen door de stylist die zich erin bekwaamde elk verschijnsel van die subcultuur zo snel mogelijk op te pikken en te vertalen in een modetrend. Met als gevolg: kleinschalige en behoudende mode. Het ging uitsluitend nog om bestaande thema's, voor nieuwe vormen was geen plaats. De omajurk, de palestinasjaal, de legerjas; ze passeerden allemaal de revue. De ene zomer werd er geflirt met exotisch Hawaï, om de volgende zomer weer over te gaan op nuchter marine; ook lag

→

Van links naar rechts kleding van: / from
left to right clothes by: Marcel Verheijen,
Lucas Ossendrijver, Viktor & Rolf, Saskia
van Drimmelen en Pascal Gatzien. foto /
photo: Rineke Dijkstra

**... zij keren terug naar de meest elementaire bron van kleding: de stof,
de kleermakerstechnieken en het menselijk lichaam. / ...they return to the most
elementary sources of clothing: the cloth, the tailor's techniques and the human body.**

daar het begin van de retrostijlen die elkaar in een steeds korter wordende cyclus op gingen volgen.

Ontrafeling De laatste twintig jaar heeft de mode dus vooral gegrasduind in exotische sferen en haar eigen beeldgeschiedenis. En in die wanhopige zoektocht naar het nieuwe beeld zijn andere waarden van kleding op de achtergrond geraakt. Vorm en coupe bijvoorbeeld, maak ook de tactiele kwaliteiten van een kledingstuk. Want wie kent nog het verschil in draagcomfort tussen een colbert dat door een kleermaker is gemaakt of een goedkoop confectiejasje?

Eind jaren tachtig probeerden de Zes van Antwerpen (Ann Demeulemeester, Dries van Noten, Dirk Bikkembergs, Walter van Beirendonck, Dirk van Saene en Marina Yee) daar al aandacht op te vestigen. Vooral Martin Margiela, Ann Demeulemeester en Dries van Noten schoven de tactiele kwaliteiten van kleding bewust naar voren door de klassiekers onder de kledingstukken te deconstrueren. Het colbert en het witte overhemd werden ontrafeld, geanalyseerd en vervolgens gereconstrueerd. Op die manier trachtten ze de aandacht voor het vluchtige beeld in te ruilen voor de meer tastbare, sensuele ervaring van het produkt.

Maar hoe oprecht hun poging ook was om te ontsnappen aan de almacht van het beeld, inmiddels is hun kleding door de commerciële mode overgenomen waarbij de idee is gereduceerd tot alleen de buitenkant: de rafelige armoede- of werkmanslook. Daarmee is hun poging om een ander invalshoek op mode te krijgen in feite mislukt.

Ontsnappen Ook Le Cri Néerlandais (Saskia van Drimmelen, Lucas Ossendrijver, Pascale Gatzen, Viktor Horsting, Rolf Snoeren en Marcel Verheyen) en Orson & Bodil proberen aan de fixatie op het nieuwe beeld te ontsnappen, maar zij gaan daarbij een stapje verder dan de Belgen. Voor hen is niet langer het bestaande kledingstuk het uitgangspunt, zij keren terug naar de meest elementaire bron van kleding: de stof, de kleermakerstechnieken en het menselijk lichaam.

Vanuit een ambachtelijke en soms conceptuele invalshoek bestuderen zij stofvalingen, spiegelingen en naadconstructies om van daaruit tot nieuwe vormen te komen. Elk detail wordt daarbij serieus genomen. Het effect van het al of niet doorstikken van een naad of dat van het al of niet persen van een revers.

Daarmee laten Orson & Bodil en Le Cri Néerlandais de postmodernistische geest in de mode - het citeren en deconstrueren van stijlen - achter zich om terug te grijpen op het modernistische ideaal waarin het mate-

Lucas Ossendrijver

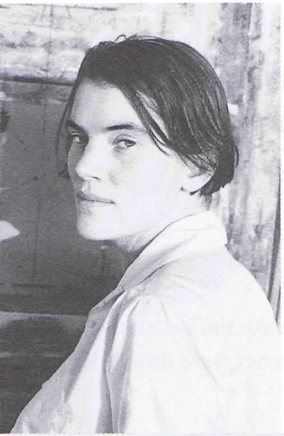

Pascal Gatzert

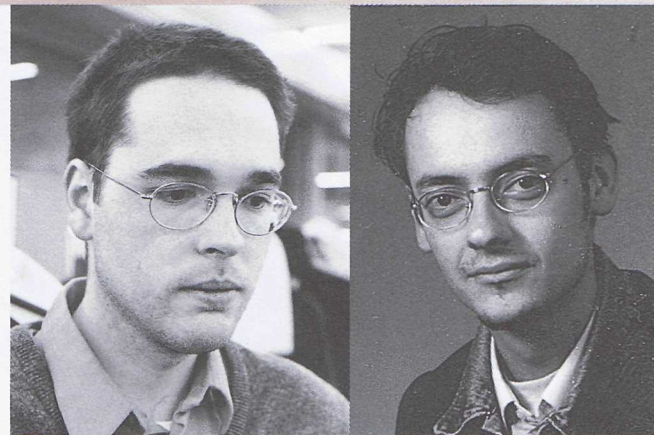
Marcel Verheyen

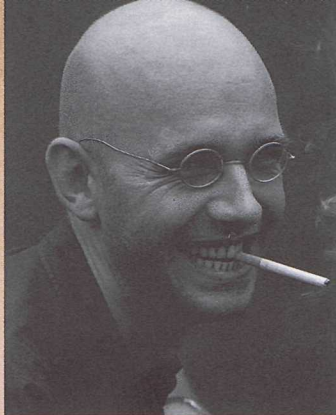

Alexander van Sio
(Orson & Bodil)

Saskia van Drimmelen

**Viktor Horsting en
Rolf Snoeren**

Alexander van Slobbe (Orson & Bodil)

portretfoto: Thomas Schenk

riaal (de stof, de constructie, het stiksels) het uitgangspunt is en als het ware de sublieme vorm dicteert.

Geen uniforme stijl Omdat elke ontwerper andere details als uitgangspunt neemt, is het resultaat geen uniforme stijl (Dutch Modernism kent geen vaste rok lengte of uiterlijk), maar een reeks van persoonlijke interpretaties. Lucas Ossendrijver bijvoorbeeld houdt zich in zijn mannencollectie vooral bezig met het effect van meerdere lagen stof en met stiksels en persen. Saskia van Drimmelen daarentegen experimenteert vooral met patronen, terwijl Pascale Gatzen er naar streeft om een zo willekeurig mogelijke vorm te maken - er is geen broek, rok of jurk in te ontdekken - die als een vloeistof bijna elke vorm aan kan nemen zonder definitief te zijn. En Viktor en Rolf onderzoeken in één-en-dezelfde jurk wat het effect is van pletten, tussen deur klemmen of de jurk uit het lood trekken.

Het concrete De vormen die Orson & Bodil en Le Cri Néerlandais creëren, ontstaan dus vanuit het concrete. Ze groeien als het ware van binnenuit. Vanuit details en variaties op bekende constructies ontstaan geleidelijk nieuwe. Het resultaat is geen spectaculair modebeeld. Integendeel, hun kleding is uiterst sober, minimaal en bescheiden van vorm. Er gaat een intense rust vanuit. Dat komt omdat het kleding is die eindelijk eens nergens aan refereert. Voor het eerst sinds drie decennia ontstijgen ze aan het anecdotische en het thema. Bovendien gaat de visuele soberheid samen met een intense, tactiele rijkdom. Allerlei subtiele en tastbare ervaringen herbergen zich in het kledingstuk, zoals een speciale vallings of een sensatie in een stof. Kleding die een verademende oase biedt in het beeldbombardement van de mode. En tegelijkertijd markeert het Dutch Modernism de terugkeer van de ontwerper. Als vormaangever wordt hij weer visionair. ←